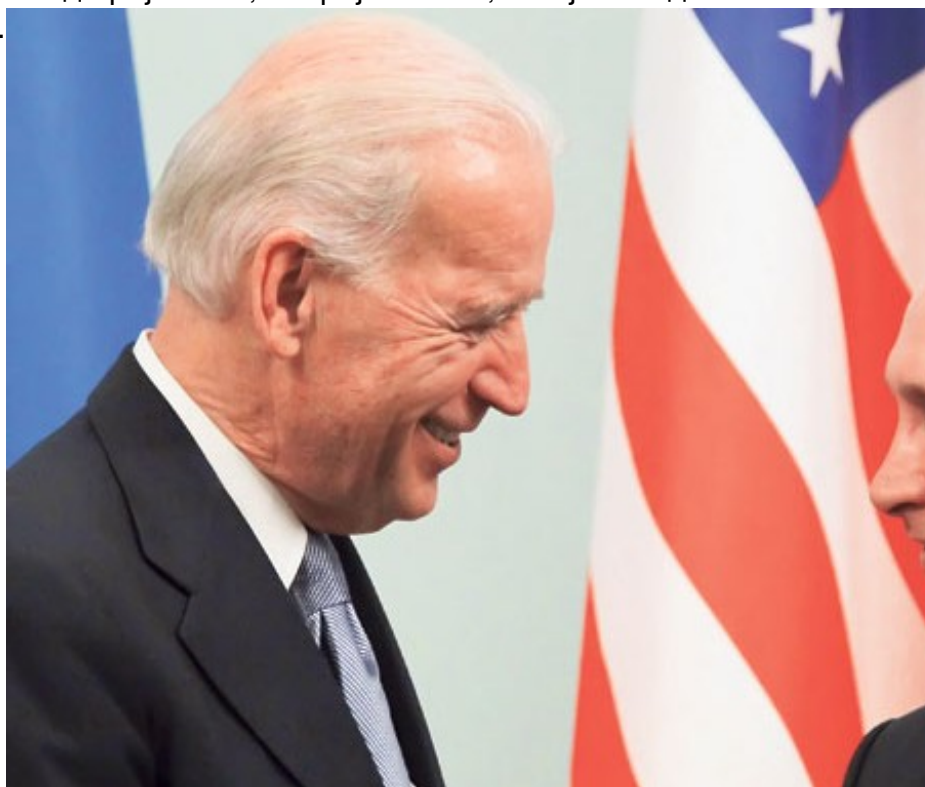

„Више државе” је лајтмотив политичке 2021. године у свету. Ово је синтагма којом је руска консултантска агенција „Евроазијске стратегије” означила друштвено-политичку ситуацију у којој пресудну улогу не играју ни међународне институције нити невладине организације, него држава од које грађани очекују ефикасне мере заштите и гаранције од економских губитака. А одговор држава на пандемију, ако је неуверљив и неадекватан, ствара утисак слабости код пријатеља, непријатеља и, што је можда најважније, код сопствених грађана.

Ова руска консултантска агенција, која ангажује професоре са МГИМО универзитета при министарству спољних послова, традиционално почетком јануара објављује анализу изазова за текућу годину. Прва препорука гласи да је прекомерно геополитичко маневрисање, иако одражава самопоуздање, као уосталом свако нагло окретање волана на клизавом терену – изузетно опасно. Стални курс, тврде руски аналитичари, не ствара нове могућности за непријатеље и не отуђује пријатеље. Ово је најбоље искусио Александар Лукашенко који је уочи избора дезоријентисао белоруску елиту и збунио Москву.

Најгоре је ипак избегнуто, наводи се у анализи, али су они који желе да искористе ситуацију предвидљиво истрчали – Пољска и Литванија.

Што се тиче САД, руска аналитичка агенција предвиђа да ове године готово сигурно они неће бити у могућности да дефинишу дугорочни спољнополитички курс. За њих ће 2021.

бити година распршених илузија, јер половина мисли да још постоји могућност да се врати време када земља није била подељена у два непомирљива табора. Избори 2020. показали су да је „трампизам” нова константа која је надишла Републиканску странку и претворила се у популарни фронт.

Група руских аналитичара, међу којима је и Андреј Безруков (обавештајац који је са супругом и двојицом синова са лажним идентитетом живео деценијама у САД, да би њих двоје на крају ухапсио ФБИ, па су размењени), демократску председничку победу назива „Пировом”. Бајден ће започети своје председавање наследивши не само вирус корона и његове економске последице него и низак легитимитет у очима половине становништва.

Ући ће у Белу кућу схватајући да они неће спровођење козметичких обећања, попут повратка Париском климатском споразуму или Светској здравственој организацији, већ радикалне промене у америчком политичком систему које захтевају демократски активисти што ће довести земљу на ивицу оружаног сукоба између два непомирљива табора.

Као део старог естаблишмента, Бајден ризикује да даље подели Демократску странку ако покуша да збаци њено младо крило и урбане радикале, којима је његова победа била нада у дубоке промене. Нови председник ће се можда наћи у положају статисте у драматичној борби за контролу будућности Демократске странке и за развијање концепта будућег развоја земље. Али немогућност решавања проблема у земљи примораваће Бајденову администрацију, као и многе друге пре њега, да тражи победе на спољнополитичком фронту.

Спољнополитичка агенда демократа је добро позната – то је обнављање „срдачних” односа са ЕУ, потрага за могућностима да се ствари изгледе са Кином и повратак међународним споразумима које је Трамп напустио. Русија у овој подели избија на истурено место. Аналитичари указују да иза Бајденове намере да унапреди односе са европским савезницима лежи полуга за обуздавање Русије и Кине. Жеља Вашингтона да покаже подршку европским савезницима у НАТО-у након четири године неизвесности могла би да доведе до отказивања одлуке о повлачењу дела америчких трупа из Немачке, повећања броја и обима заједничких вежби, додатних испорука наоружања Европи и заједнички развој високопрецизног нуклеарног оружја.

Аналитичари подсећају да су се у америчкој спољнополитичкој заједници чули гласови у корист обнављања дијалога с Москвом, али да је управо Бајден тај који је као потпредседник покушао да каже Владимиру Путину да није добро да се поново кандидује за председника Русије. Наводно, то му у Кремљу нису заборавили.

Изузев тога, у многим питањима (попут Сирије или Украјине) различита виђења Бајденовог тима и Москве су израженија него што су била Трампова. Зато у Русији очекују нове модалитете информационог рата, политичке провокације, изазове из Украјине, Пољске, Грузије... Предвиђа се да краткорочно долазак нове администрације може довести до смањења тензија са Кином и да су могући симболични помаци у трговинској сфери, али истовремено демократски тим не може да игнорише промену војне равнотеже у Тихом океану у корист Пекинга.

Према овој анализи, ЕУ ће настојати да повећа сопствени значај у светској политици, јер прошла година због пандемије није донела дуго очекивани искорак. Немачка се као главни покретач и корисник европских интеграција, враћа обновљеном снагом на курс заснован на Зеленом договору ЕУ. Стратешки циљ је трансформисати Европу у климатски неутралан континент до 2050. године, што је изузетно скуп и амбициозан пројекат.

Плаћаће га индустријалци који морају да модернизују производњу и обични грађани „који би требало да очекују повећану личну потрошњу за спас планете”. У свему доминантну улогу играће немачко пословање које ће преузети већи део производних стандарда, а тврдоглаве државе источне Европе мораће да направе избор: или ће прећи на систем координата који је предложио Берлин, или ће се наћи у положају аутсајдера, губећи тржиште и новац, а успут ће бити критиковане због равнодушности према животној средини.

(Политика)